

تلفن: ۶۶۱۶۴۷۷۳-۴

دانشگاه صنعتی شریف

نمبر: ۶۶۱۶۴۷۷۴

ساختمان سلف دانشگاه

طبقه سوم

مرکز گارانتی دانشگاه صنعتی شریف

گزارش پروژه‌ی پژوهشی بررسی تجارب مشابه

در زمینه‌ی شرکت‌های دانشگاهی

تجربه‌ی شرکت‌های دانش‌آموزی در اروپا

شناسنامه‌ی گزارش

| تاریخ | عنوان |
|------------|------------------------------------|
| ۱۳۸۵/۰۳/۳۰ | تهیه‌ی نسخه‌ی اولیه |
| ۱۳۸۵/۰۳/۳۱ | مطالعه و ارائه‌ی پیشنهادهای اصلاحی |
| ۱۳۸۵/۰۴/۰۱ | بازبینی و انجام اصلاحات |
| ۱۳۸۵/۰۴/۰۴ | ویرایش ادبی |
| ۱۳۸۵/۰۴/۰۴ | ویرایش فنی هنری |
| ۱۳۸۵/۰۴/۱۳ | کنترل و تهیه‌ی نسخه‌ی نهایی |

فهرست مطالب

بخش ۱: دیباچه

Error! Bookmark not defined. (۱-۱) خلاصه‌ی مدیریتی

Error! Bookmark not defined. (۲-۱) مقدمه

بخش ۲: معرفی طرح شرکت‌های دانش‌آموزی

Error! Bookmark not defined. (۱-۲) پیش‌زمینه‌ی طرح

Error! Bookmark not defined. (۲-۲) تعریف شرکت دانش‌آموزی

Error! Bookmark not defined. (۳-۲) چشم‌انداز طرح

بخش ۳: ساختار پیاده‌سازی شرکت‌های دانش‌آموزی

Error! Bookmark not defined. (۱-۳) چهارچوب اجرایی

Error! Bookmark not defined. (۲-۳) چهارچوب آموزشی

Error! Bookmark not defined. (۳-۳) عوامل کلیدی موفقیت

بخش ۴: جزئیات اجرایی برنامه، ترویج، موانع اصلی

Error! Bookmark not defined. ... (۱-۴) شرکت‌های دانش‌آموزی در سطوح مختلف تحصیلات

Error! Bookmark not defined. (۲-۴) ارتباطات و پلهای ممکن

Error! Bookmark not defined. (۳-۴) موانع و مخاطرات

بخش ۵: حمایت‌ها، شرایط محیطی و نقش سیاست‌های عمومی و دولتی

(۱-۵) حمایت‌های مالی و غیر مالی از جانب بخش خصوصی



۵-۲) حمایت‌های مالی و غیر مالی از جانب بخش دولتی..... ۵

۵-۳) وضعیت قانونی و اداری شرکت‌های دانش‌آموزی..... ۸

بخش ۶: ارزیابی طرح شرکت‌های دانش‌آموزی

۶-۱) نحوه‌ی ارزیابی برنامه‌ها..... ۱۰

۶-۲) نتایج ارزیابی برنامه‌ها..... ۱۴

بخش ۷: نکات راهنما برای بهبود طرح

۷-۱) تحلیل نقاط قوت و ضعف طرح..... Error! Bookmark not defined.

۷-۲) پیشنهادهای بهبود طرح..... Error! Bookmark not defined.

بخش ۸: پیوست‌ها

حمایت‌ها، شرایط محیطی و نقش سیاست‌های عمومی و دولتی

۵-۱) حمایت‌های مالی و غیر مالی از جانب بخش خصوصی

در بیشتر موارد، شرکت‌های دانش‌آموزی توسط سازمان‌های خارج از سیستم آموزشی ایجاد می‌شوند. اگرچه حمایت‌هایی نیز از جانب بخش‌های عمومی و دولتی از آنها صورت می‌گیرد. بنا به این دلیل و همچنین به دلیل خارج بودن طرح‌ها از برنامه‌ی آموزشی، معمولاً ناکافی بودن منابع مالی یکی از مشکلات آن‌ها به شمار می‌آید.

معمولاً فعالیت‌های شرکت‌های دانش‌آموزی به کمک حمایت‌ها و همکاری‌های بخش خصوصی صورت می‌پذیرد. البته در بعضی کشورها بسته به مورد، این هزینه‌ها توسط بخش دولتی فراهم می‌گردد (کشورهایی مانند: اتریش، فرانسه و نروژ)، در دیگر کشورها عموماً هزینه‌های فوق توسط بخش خصوصی تأمین می‌شوند (مانند: چکسلواکی، لیتوانی، هلند و لهستان). صرف نظر از اینکه هزینه‌های مالی بر عهده‌ی کدام بخش است، خصوصی یا دولتی، در بیشتر مواقع، بخش اعظم منابع مالی (بیش از ۸۰٪ آن) توسط یک بخش تأمین می‌گردد البته در بعضی از کشورها این نسبت تا حدی متعادل شده است (مانند: دانمارک، ایرلند و سوئد).

در بخش دولتی، منابع اتحادیه‌ی اروپایی نقش مهمی را در این فعالیت‌ها ایفا می‌کند که نام آن صندوق اجتماعی اروپایی (European Social Fund (ESF)) است و به برنامه‌های "لئوناردو داوینچی" معروف‌اند. برای مثال در فرانسه، ESF سهم مهمی در تأمین هزینه‌های سرعت‌بخشی به آموزش‌های حرفه‌ای در زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی دارد. در سایه‌ی این کمک‌ها، ارتباط مؤثری بین دانشگاه‌ها و کارآفرینان برقرار گشته و در فرانسه، باعث توسعه‌ی پروژه‌های کارآفرینی شده است.

با این حال در بسیاری از کشورها که از حمایت بخش خصوصی بهره‌مند هستند، هزینه‌های دانش‌آموزان و مدارس آنها در هزینه‌های بسیار جزیی خلاصه می‌شود. علاوه بر حمایت‌های مالی بخش خصوصی، حمایت‌های دیگری نیز از جانب این بخش صورت می‌پذیرد که اهمیت آنها شاید از بعد مالی نیز بیشتر باشد. مانند در اختیار گذاردن تجربیات، ارایه‌ی دانش به شرکت‌های جدید و آموزش مربیان کارآموده، فرستادن مشاوران خبره، در اختیار گذاردن محل کار و نظایر آن .

به عنوان مثال:

- در آلمان، شرکتی مسئولیت بیمه شرکت‌های کوچک را به عهده گرفته و باعث کاهش ریسک سرمایه‌گذاری آنها گشته است. البته بیمه‌ی فوق علاوه بر بیمه‌هایی است که توسط خود مدارس تقبل می‌گردند.
- در اسپانیا بانکی وجود دارد که با ارایه طرح کسب و کار قابل توجیه، به کارآفرینان وام بدون بهره می‌دهد.

۵-۲) حمایت‌های مالی و غیر مالی از جانب بخش دولتی

۵-۲-۱) یکپارچگی در برنامه‌ی آموزشی

فعالیت‌های شرکت‌های دانش‌آموزی می‌تواند به عنوان یک درس در برنامه‌ی آموزشی گنجانده شود (کشورهای مانند: جمهوری چک، فنلاند، ایرلند، اتریش و نروژ) و یا به عنوان یک فعالیت فوق برنامه باشد (کشورهایی مانند: بلژیک، استونی، آلمان و سوئد). از اشکال‌های مهم نوع دوم این است که چون فعالیت به صورت فوق برنامه است، پس ساعت مشخصی برای آن در نظر گرفته نمی‌شود و این موضوع از اهمیت طرح می‌کاهد و همچنین استاد و معلم مربوطه نیز بابت زمان‌هایی که گذاشته است، به درستی حقوق دریافت نمی‌کند. نوع اول نیز با مشکلاتی روبرو است، مانند مشکلات دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده، ناکافی بودن زمان‌های اختصاص داده شده، هماهنگی کمتر با دیگر دروس و با انگیزه نبودن معلمان.

با این حال احساس می‌شود که مدارس خود خواهان در اختیار گرفتن امور می‌باشند تا با یک سیستم منعطف فعالیت‌های مربوط به شرکت‌های کوچک را دنبال کنند، چه به صورت جزئی از برنامه‌ی درسی یا فوق آن. واگذاری اختیار امور به مدارس در انتخاب فوق برنامه بودن یا نبودن، در سطح ملی و منطقه‌ای نتایج مثبتی به همراه داشته که باعث افزایش ظرفیت‌ها و درجه‌ی نفوذ این برنامه گشته است. در این روش ساعات لازم برای درس در مشورت با معلمان تعیین می‌گردد که این امر باعث ترغیب آنها شده است. البته دانش‌آموزان باید ساعات بیشتری را به آن اختصاص دهند، به خصوص اگر شرکت آنها با ساخت یک کالا یا خدمات حقیقی در ارتباط باشد. صاحب نظران متفقا بر این عقیده‌اند که برای افزایش اثربخشی این فعالیت‌ها، باید دست مدارس باز گذاشته شود و از هر گونه تحمیل اجتناب شود.

۵-۲-۲) آموزش دادن و حمایت از معلمان

از موانع اصلی بر سر راه فعالیت شرکت‌های کوچک، نداشتن مهارت‌های مرتبط و بی‌رغبتی معلمان در زمینه‌های کارآفرینی و کار بر روی پروژه‌های کارآفرینی می‌باشد. این فعالیت‌ها نه تنها به دانش و مهارت نیاز دارد بلکه مستلزم تغییر شیوه تدریس و کار گروهی نیز می‌باشد. با توجه به کمبود امکانات مالی، به خصوص هنگامی که این فعالیت‌ها به عنوان جزئی از برنامه درسی باشد، حمایت‌های آموزشی نیز از معلمان کاهش می‌یابد.

با اینکه این برنامه‌های آموزشی عمدتاً توسط شرکت‌ها و سازمان‌های غیر دولتی برگزار می‌شوند. در بیشتر کشورها کمبود آموزش‌های اولیه و ضمن خدمت نظام‌مند که بیشتر توسط بخش‌های دولتی حمایت می‌شوند، احساس می‌شود. البته در بعضی موارد نیز معلمان توسط مدارس به این امر تشویق نمی‌گردند. علاوه بر آن، فعالیت‌های اضافی انجام شده در خارج ساعات درسی که عمدتاً بدون پاداش می‌ماند نیز دلیلی بر کم انگیزه بودن معلمان می‌باشد.

۵-۲-۳) حمایت‌های دولتی از برنامه‌های شرکت دانش‌آموزی

در بیشتر کشورها از برنامه‌های شرکت دانش‌آموزی حمایت می‌شود (چه مالی، چه غیر آن). اگرچه میزان این حمایت‌ها در قیاس با فزونی درخواست‌ها ناکافی به نظر می‌رسد.

در کشورهای اندکی نیز، بخش دولتی با درگیر کردن سازمان‌های غیر دولتی مرتبط با برنامه‌های شرکت دانش‌آموزی، در تدوین و توسعه استراتژی‌های ملی در امر کارآفرینی، یک حالت همکاری دوجانبه‌ای را ایجاد نموده است (دانمارک و پروژ).

بخش دولتی می‌تواند با اعمال سیاست‌های تشویقی، نقش مهمی را در ترغیب دانش‌آموزان و معلمان ایفا نماید مانند اتریش که برای تشویق مدارس و معلمان به برنامه‌های شرکت کوچک، برای آنها پاداش‌هایی را در نظر گرفته است و همچنین پاداشی دیگر را نیز برای ترغیب معلمان به شرکت در کلاس‌های آموزشی در نظر گرفته شده.

در مقابل، کارآفرینان در بعضی از کشورها با شفاف نبودن قوانین و مقررات مواجه هستند که کار را برای آنها دشوارتر می‌سازد.

موارد حمایت‌گرانه سیاست‌های دولتی:

- ۱) تدوین استراتژی‌های کلی برای گسترش آموزش‌های کارآفرینی در مدارس
- ۲) شفاف سازی قوانین و تصویب قوانینی مبنی بر حمایت از شرکت‌های دانش‌آموزی
- ۳) رسمی کردن و اجباری شدن اینگونه فعالیت‌ها در مراکز آموزشی و ارایه راهبردهایی برای اجرا آنها
- ۴) باز گذاشتن دست مدارس در مواردی مانند قراردادن این فعالیت‌ها در برنامه درسی یا امور فوق برنامه
- ۵) آموزش دادن معلمان (چه از ابتدا و چه ضمن خدمت)
- ۶) شناسایی و لحاظ کردن تعداد ساعات اضافه کاری معلمان در رابطه با این فعالیت‌ها
- ۷) حمایت کردن و تشویق شرکت‌های غیر دولتی که در زمینه اینگونه برنامه‌های مدارس فعالیت می‌کنند.

۳-۵ وضعیت قانونی و اداری شرکت‌های دانش‌آموزی

در بعضی از کشورها، برنامه‌های شرکت‌های دانش‌آموزی با مشکلات متعدد قانونی و اداری، مانند قوانین مالیاتی روبرو هستند و این مشکلات زمانی بیشتر می‌شود که شرکت‌ها اقدام به انجام فعالیت‌های واقعی اقتصادی می‌کنند (کشورهایی مانند: جمهوری چک، استونی، لیتوانی، لهستان، اسپانیا و سوئد). این مسایل باعث می‌شود که یا کلاً برنامه مختل شود و یا معلمان و دست‌اندرکاران از بخش‌های مالی و اقتصادی طرح‌ها صرف نظر کنند.

مشکلات و موانع اصلی را می‌توان از قرار زیر دانست:

- مشکلات نظام کاغذ بازی و رویه‌های اداری
- مشکلات مالیاتی اعم از مالیات بر درآمد و مالیات بر ارزش افزوده
- مشکلات حسابداری
- عدم ضمانت شرکت‌های کوچکی که به این روش ایجاد شده‌اند
- عدم امکان همکاری با یک شرکت واقعی و انجام کارهای بانکی
- مشکلات رقابتی

مواردی وجود دارد که معلمان و مسئولان مدارس به دلیل مشکلات قانونی، مانع فعالیت دانش‌آموزان شده‌اند.

محدودیت‌ها و قوانین شرکت‌های کوچک باید کاملاً واضح و مشخص شده باشند و در آنها باید مسایل این شرکت‌ها لحاظ گردد. بحث‌های قانونی تدارکات، خرید و فروش مواد اولیه و محصول و رویه‌های اداری باید کاملاً درست و واضح تدوین گردند و برای این شرکت‌ها ریسک عمل نیز کاهش یابد تا دانش‌آموزان کاملاً برای ورود به دنیای رقابت آماده گردند.

- در بلژیک و نروژ شرکت‌های کوچک دانش‌آموزی طی قوانین مشخصی از پرداخت مالیات معافند.

- در فنلاند برای این شرکت‌ها قوانین خاص خودشان وضع گردیده است.
- در هلند سازمان دیگری جدا از اداره مالیات، مسئول رسیدگی به امور مالی و قانونی این شرکت‌ها می‌باشد.
- البته با توجه به تنوع و گستردگی طرح‌های اجرایی همواره مشکلاتی در این زمینه قابل وقوع است اما باید سعی شود که این موارد به دلزدگی منجر نگردند.
- هر چهارچوب قانونی، آیین نامه‌ها و توافق نامه‌ها باید اهداف زیر را برآورده سازد:
- شناسایی رسمی شرکت‌های دانش‌آموزی به عنوان بخشی از ابزار آموزش
- تعیین فعالیت شرکت‌های دانش‌آموزی
- دادن مجوز قانونی به شرکت‌های دانش‌آموزی برای چاپ سربرگ و استفاده از حساب بانکی، تحت عنوان شرکت دانش‌آموزی
- برقراری امنیت قانونی و هویت دادن به اعضای این شرکت‌ها برای معامله و مذاکره با شرکت‌های واقعی
- دادن معافیت‌های مالیاتی و دیگر امتیازهای مالیاتی تحت قوانینی مشخص
- تعریف مشخص و جداگانه افراد و مسئولیت‌ها مانند: شرکت‌های کوچک، مدارس، معلمان

ارزیابی طرح شرکت‌های دانش‌آموزی

۶-۱) نحوه‌ی ارزیابی برنامه‌ها

هدف این بخش فراهم‌آوری خلاصه‌ای از ابزارهایی است که در حال حاضر برای ارزیابی کیفیت و اثربخشی برنامه‌های شرکت‌های دانش‌آموزی به کار می‌روند و همچنین تحقیقاتی که هم‌اکنون با هدف سنجش تأثیرات نهایی این برنامه‌ها در حال انجام است.

هدف هرگونه ارزیابی صورت گرفته از برنامه‌های شرکت‌های دانش‌آموزی اندازه‌گیری و بررسی موارد زیر می‌باشد:

الف) مزایای رقابتی که دانش‌آموزان کسب می‌نمایند.

ب) شیوه‌ها و اهداف توسعه یافته به سمت کارآفرینی

ج) میزان مقبولیت برنامه‌ها بین دانش‌آموزان

تمامی برنامه‌های شرکت‌های دانش‌آموزی تحت یک ارزیابی منظم قرار نمی‌گیرند. با اینکه در بیشتر موارد، بازخوردهایی از معلمان و دانش‌آموزان طی مدت برنامه و یا در انتهای آن جمع‌آوری می‌شود. این را می‌توان به عنوان ساده‌ترین و معمول‌ترین شیوه ارزیابی در نظر گرفت که با استفاده از ابزارهایی مانند موارد زیر انجام می‌گیرد:

مستندات و گزارش‌هایی که دانش‌آموزان حین اجرای پروژه آماده می‌کنند تا بوسیله معلمان، مشاورین تجاری و یا افراد زیربیط در موسسه مجری برنامه مورد ارزیابی قرار گیرند؛

بررسی و ارزیابی عملکرد دانش‌آموزان و شرکت‌های دانش‌آموزی به صورت کلی بوسیله معلمان و مشاورین تجاری؛

تعدادی از برنامه‌ها دو ابزار مختلف ارزیابی را با هم تلفیق می‌نمایند: یک گزارش کلی برپایه پرسشنامه‌هایی که بوسیله دانش‌آموزان پر شده است و یک گزارش مکتوب که در آن از دانش‌آموزان خواسته می‌شود که تجربه‌های اختصاصی خود را مورد ارزیابی قرار دهند تا بتوان بررسی کیفی عمیق‌تری انجام داد.

همچنین، با توجه به اینکه معلم در این برنامه‌ها به عنوان یک تسهیل‌کننده که مراحل مختلف فعالیت شرکت دانش‌آموزی را دنبال نموده، از دانش‌آموزان حمایت کرده و طی کل دوره به آنها کمک و مشاوره می‌دهد، می‌توان یک ارزیابی مستقیم و آنی بوسیله‌ی معلم یا مربی و بر پایه‌ی مشاهده دائمی و مکرر انجام داد: اینکه دانش‌آموزان چگونه کارهای واگذار شده را انجام می‌دهند، ابتکاری که نشان می‌دهند، چگونه مشکلات حین کار را رفع می‌نمایند و غیره.

بهبتر است بررسی مشارکت دانش‌آموزان در این برنامه‌ها، هم در ابتدای فعالیت و هم در انتهای آن انجام شود تا این امکان وجود داشته باشد که تغییرات شیوه رفتاری و مهارت‌های جدید کسب شده (هم مهارت‌های عمومی و هم تجاری) مورد سنجش قرار گیرد. در برخی از این برنامه‌ها مصاحبه‌های تلفنی با نمونه‌ای از دانش‌آموزان در پایان سال تحصیلی صورت می‌گیرد.

یکی از راه‌های پیشنهادی سودمند برای سنجش به منظور حداکثر نمودن نتایج ارزیابی این است که بررسی‌هایی که با هدف شناسایی پیشرفت‌های دانش‌آموزان در کسب مزایای رقابتی و شیوه‌های عملی انجام می‌شود، با اطلاعاتی که از یک گروه نمونه از دانش‌آموزانی که در این برنامه‌ها مشارکت نداشته‌اند مقایسه شود تا بتوان ارزش افزوده‌ای را که برای دانش‌آموزان در مشارکت در این برنامه‌ها ایجاد می‌شود شناسایی نمود.

برنامه‌هایی را که تحت چارچوب برنامه درسی رسمی یک کشور انجام می‌گیرند می‌توان به طور منظم‌تر و بهتر ارزیابی نمود، برای مثال بوسیله آزمونهای مختلف (مانند اتریش، که برنامه‌ها جزئی از

امتحانات نهایی کشوری می‌باشند) و یا بوسیله سنجش کیفیت آموزش و یادگیری در مدارس که بازرسان دولتی بررسی می‌نمایند (برای مثال در کشور ایرلند).

به طور معمول سازمان‌های اشاعه‌گر این برنامه‌ها ارزیابی‌هایی را در قالب برگزاری رقابت‌هایی در سطح یک کشور برای مشخص کردن بهترین شرکت دانش‌آموزی انجام می‌دهند. به طور کلی‌تر، بررسی برخی از فرآیندها بوسیله سازمان‌های اشاعه‌گر و با تحلیل داده‌های کیفی و کمی بدست آمده انجام می‌گیرد.

ابزارهای ارزیابی که کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرند عبارتند از:

- برگزاری یک آزمون در پایان دوره‌ی برنامه؛
- بررسی‌های صورت گرفته بوسیله یک کمیته یا نهاد مستقل خارجی
- گروه‌های تحلیل^۱ که در پایان برنامه شکل می‌گیرند.

در ارتباط با برگزاری آزمون در پایان دوره‌ی برنامه، این آزمون در موثرترین حالت می‌تواند به صورت شرکت دانش‌آموزان در یک روز کاری و یا یک مطالعه موردی در پایان برنامه شکل گیرد. جایی که دانش‌آموزان می‌توانند مهارت‌ها و مفاهیم فراگرفته شده را به کار گیرند در عین حال که رفتار آنها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای مثال دانش‌آموزان در یک شرکت مجازی برای یک روز کامل فعالیت کرده و با موارد مختلف تجاری و چالش‌های کارآفرینی درگیر بوده و امور و معاملات مختلف را برای نشان دادن مزایایی که کسب نموده و دانسته‌های خود در اداره‌ی یک شرکت انجام می‌دهند.

آزمون بین‌المللی کارآفرین جوان، بوسیله بخش آزمون‌های بین‌المللی دانشگاه کمبریج و به منظور سنجش دانش و مهارت‌های کسب شده بوسیله دانش‌آموزانی که در برنامه «دست‌آورد مقدماتی» کارآفرین جوان^۲ شرکت کرده‌اند برگزار می‌گردد. آزمون بر پایه یک مطالعه موردی از یک شرکت کاملاً مجازی می‌باشد که قبل از برگزاری امتحان برای شرکت کنندگان فرستاده می‌شود. پس از آن دانش‌آموزان قادرند تا با صرف زمان همراه با همکلاسی‌های خود و مشاورین تجاری، تجربیات شرکت خود را در مقایسه با مطالعه موردی نظر بررسی نمایند. در واقع هدف این آزمون ارزیابی

¹ Focus Groups

² Junior Achievement-Young Enterprise (JA-YE)

دستاوردهای حقیقی است که یک دانش‌آموز از مشارکت در برنامه‌ی شرکت دانش‌آموزی کسب کرده است و اساس آن مهارت‌های کلیدی می‌باشد که هر شرکت‌کننده‌ای قادر به توسعه آنهاست. این آزمون، تعیین صلاحیتی داوطلبانه است که برای هر مشارکت‌کننده‌ای از شبکه‌ی اروپایی JA-YE در تمامی کشورها فراهم است. آزمون ذکر شده شناختی جهانی از موفقیت افراد را بوسیله مدرکی از یک استاندارد جهانی توافق شده فراهم می‌آورد.

یک ابزار ارزیابی سودمند دیگر ایجاد یک گروه تحلیل بوده که در آن معلمان و دانش‌آموزان می‌توانند نقاط قوت و ضعف برنامه را مورد بررسی و تحلیل قرار داده و مشکلاتی که دانش‌آموزان با آنها مواجه شدند و مهارت‌های کسب شده را ارزیابی کنند. گروه تحلیل می‌تواند هم در ابتدای برنامه و هم در انتهای دوره آن شکل گیرد. (این شیوه برای مثال در ایرلند و همچنین در برنامه‌ی شرکت موفقیت مقدماتی بکار گرفته شده است).

یک شیوه ذکر شده‌ی دیگر که البته زیاد مورد استفاده قرار نمی‌گیرد، انجام یک ارزیابی مستقل از برنامه بوسیله‌ی یک موسسه‌ی خارجی می‌باشد.

شبکه‌ی اروپایی شرکت‌های تمرینی، در حال پیاده‌سازی مدرک کیفیت اروپین^۳ می‌باشد که قوانین مشخص و یکسانی را برای ارزیابی شرکت‌های مجازی وضع می‌نماید. تأسیس معیارهای کیفی در سطح اروپا بوسیله کمیسیون مسئول و طی برنامه «لئوناردو داوینچی» مورد حمایت قرار گرفت.^۴

انجام یک ارزیابی تاثیرگذار از برنامه‌های شرکت‌های دانش‌آموزی در مدارس، باعث کسب موفقیت، مشخص نمودن زمینه‌های ضعف و اجرای طرح‌هایی برای از بین بردن ضعف‌های مشخص شده، می‌گردد.

در فرآیند ارزیابی، مدیریت مدرسه بایستی نظرات و پیشنهادهای تمامی اعضای مشارکت‌کننده در این برنامه‌ها را شامل دانش‌آموزان، هماهنگ‌کنندگان، معلمان، داوطلبان از دنیای کسب و کار و جامعه‌ی محلی، والدین و سازمان‌های اشاعه‌گر مورد توجه قرار دهند.

³ EUROPEN Quality Certificate

⁴ برای اطلاعات بیشتر به سایت www.europen.info/leonardo مراجعه شود

۶-۲) نتایج ارزیابی برنامه‌ها

معیارهای اصلی که به منظور ارزیابی تأثیرات این برنامه‌ها پیشنهاد شده‌اند به شرح زیرند:

الف) شیوه‌ها و روشهایی که دانش‌آموزان در زمینه کارآفرینی کسب نموده‌اند.

ب) تعداد دانش‌آموزانی که پس از دوره تحصیلات خود یک شرکت تاسیس نموده‌اند.

در ارتباط با معیار دوم، تحقیقات قادرند به طور واضح‌تر نشان دهند که چگونه و تا چه حدی این برنامه‌ها برای دانش‌آموزان پس از پایان تحصیلات مؤثر بوده‌اند. در کنار تعداد دانش‌آموزانی که یک شرکت تاسیس نموده‌اند، اطلاعاتی در مورد شغل آینده‌ی فارغ‌التحصیلان و درصد استخدام آنها نیز می‌تواند سودمند باشد. ضروری است تا نتایج را با نتایج مربوط به دانش‌آموزانی که در برنامه‌ها شرکت نداشته‌اند مقایسه کنیم.

در حال حاضر بررسی‌ها و تحقیقات انجام گرفته در اروپا درمورد اثرات برنامه‌های شرکت‌های کوچک برای دانش‌آموزان کافی نمی‌باشد. بررسی‌های بسیار کمی تاکنون در سطح ملی و برای طرح‌های خاص انجام شده‌اند. با این حال، همین مدارک محدود موجود، بر تأثیر این برنامه‌ها بر گسترش روحیه‌ی کارآفرینی بین افراد جوان، به طور محسوس صحنه می‌گذارند.

در سال ۲۰۰۲، موسسه‌ی کارآفرین جوان در سوئد، تحقیقی را بروی دانش‌آموزانی که در برنامه شرکت دانش‌آموزی کارآفرین جوان از سال ۱۹۸۰ مشارکت داشته‌اند انجام داد. نتیجه بدین صورت بود که ۷٪ از دانش‌آموزانی که به بررسی جواب دادند هنوز شرکتی را اداره می‌کردند. این نسبت با افزایش سن افراد، افزایش پیدا می‌کرد. از سن ۲۹ سال به بالا، این نسبت به ۱۹٪ می‌رسید. در طی سال‌ها دانش‌آموزان سابق YE از طریق شرکت‌های خود بالغ بر ۱۶,۰۰۰ نفر را استخدام نموده‌اند.

اکثر دانش‌آموزان (۸۷٪) عقیده داشتند که با شرکت در برنامه‌ی شرکت‌های کوچک، دانش خود را درباره‌ی چگونگی اداره یک سازمان تجاری و همچنین توانایی خود را برای حل مشکلات افزایش داده‌اند. همچنین آنها اشاره به این داشتند که توانسته‌اند اعتماد به نفس خود و توانایی خود در کار با دیگران را افزایش دهند.

نتایج مشابهی از بررسی که در نروژ انجام شد بدست آمده است. ۹۷٪ از پاسخ دهندگان که در برنامه مشارکت داشته‌اند، پس از پایان دوره تحصیلات شرکت خود را تاسیس کرده بودند. همچنین ۲۰/۵٪ از پاسخ دهندگان بین سنین ۲۵ تا ۳۴ شرکت خود را تاسیس و اداره می‌کردند. نرخ مورد مقایسه در سطح کشور نروژ برای سنین ۲۵ تا ۳۴ حدود ۴/۵٪ برآورد شده بود.

همچنین بررسی انجام گرفته در نروژ نشان می‌دهد که ۳۰٪ از آنهایی را که شرکت خود را پس از پایان تحصیلات تاسیس کرده‌اند، زنان تشکیل می‌دهند و ۵۰٪ از مدیران تجاری زنان هستند. در نروژ، زنان ۱۹٪ کل سهام مالکین، ۱۱/۳٪ رؤسای هیئت مدیره و ۱۶/۵٪ مدیران عامل را تشکیل می‌دهند. این نشان می‌دهد که برنامه‌های شرکت‌های کوچک تأثیراتی را بر افزایش سهم زنان در مدیریت ارشد شرکت‌ها داشته است. به نظر می‌رسد که کاربرد این برنامه‌ها تأثیرات مثبتی را بر ایجاد فرصت‌های مساوی بین جنسیت‌ها در هنگام کسب پست‌های مدیریتی در شرکت‌ها دارد.

در بلژیک، نتایج یک تحقیق که در منطقه فلاندرز بر روی دانش‌آموزانی که در یک برنامه‌ی شرکت دانش‌آموزی در سه سال گذشته همکاری کرده‌اند انجام گرفت، نشان می‌دهد که از هر ۱۰ دانش‌آموز جوان ۹ تای آنها طرز برخورد و شیوه بسیار مثبتی با دنیای تجارت دارند و از هر ۵ تای آنان یکی اعلام آمادگی برای تاسیس شرکت خود تا ۵ سال آینده نموده است.

در آلمان، نتایج یک تحقیق بین مشارکت‌کنندگان در برنامه‌ی جونیور در سال تحصیلی ۲۰۰۳/۴ نشان می‌دهد که بیش از ۸۰٪ دانش‌آموزان اعتقاد دارند که توانسته‌اند درک خود را از مباحث اقتصادی و کارآفرینی بالا ببرند و از هر ۳ تای آنها یکی می‌توانست تاسیس شرکت خود را تصور نماید.

JADE - کنفدراسیون اروپایی بنگاههای اقتصادی مبتدی - تحقیقی راهبر (پایلوت) را درباره‌ی رشد روحیه‌ی کارآفرینی و اعتماد به نفس در افرادی که در شرکت‌های مبتدی در تحصیلات متوسطه‌ی خود مشارکت داشته‌اند انجام داد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که ۸۰٪ از مصاحبه‌شوندگان، اعتماد به نفس خود را به اثبات رسانده‌اند. ۹۸٪ تغییرپذیری خود را و ۷۹٪ توسعه خلاقیت را. در این رابطه، به نظر می‌رسد مشارکت‌کنندگان تمامی معیارهای کارآفرینی را که مطابق با شاخص‌های مدیران کارآفرین است کسب نموده‌اند.

«موفقیت اولیه - کارآفرین جوان» در اروپا تحقیقی را با نام «سازمان‌های اقتصادی ۲۰۱۰ - نسل بعدی» انجام داد. این بررسی از ۱۰۰۰۰ نفر دانش‌آموز دوره متوسطه، چه آنهایی که در برنامه‌های JA-YE

مشارکت داشته‌اند و چه آنهایی که نداشته‌اند، درباره‌ی شیوه‌ی رفتاری آنها در زمینه کارآفرینی سؤال می‌کند. این گزارش نتایج ۲۶ کشور را مقایسه نموده و تکرار ۳ سال یک‌بار آن برنامه‌ریزی شده است. نتایج اولیه نشان می‌دهد که ۷۷٪ از دانش‌آموزانی که در برنامه‌های شرکت‌های دانش‌آموزی همکاری داشته‌اند، شغل آزاد^۵ را به عنوان یک گزینه در انتخاب شغل آینده در نظر می‌گیرند و این که افراد جوانی که آموزش‌های کارآفرینی دریافت نکرده‌اند، بسیار بی‌میل‌تر نسبت به در نظر گرفتن شغل آزاد و استخدام شخصی می‌باشند.

⁵ Self Employment